

Valoda – tautu tilts

Latvijas Tautas skolas mācību centrs «Zinātne», sadarbojoties ar partneriem Lielbritānijā – «Dacorom CVS» –, gada sākumā uzsāka Eiropas Savienības mūžizglītības «Grundtvig» projektu «Senioru 50+ brīvprātīgais darbs», kura ietvaros no 22. marta līdz 11. aprīlim Tukumā viesojās **Klēra Beitona** (Claire Baton) un **Valdis Belinis** no Apvienotās karalistes.

Projekta ilgums ir divi gadi, kuru laikā mūsu novados tiks uzņemti seši seniori (Klēra un Valdis bija pirmie) un tāpat seši tukumnieki dosies uz Lielbritāniju. Galvenā doma – iepazīt citas tautas kultūru, valodu un tradīcijas. No Latvijas uz Angliju pirmie brīvprātīgie dosies jau jūnijā, bet tikmēr, vien dienu pirms došanās mājup, izvaicājam pirmos cemiņus par mums – par Latviju un latviešiem.

Zolitūdes notikumi tomēr neizbiedēja

– *Kā gadījies, ka tieši jūs esat pie mums, Tukumā?*

Valdis:
– Par iespēju pieteikties brīvprātīgajam darbam izlasījam internetā. Programmā piedalījās vairākas valstis, ieskaitot Bulgāriju, Franciju, Latviju un Lielbritāniju. Laikam bija veiksmīgs pieteikums, jo te nu mēs esam (*smejas*). Apmaiņā uz Tukumu doties es biju ļoti ieinteresēts, jo šeit esmu jau bijis. Pagājušajā gadā uz Latviju atceļoju ar velosipēdu... Man ir latvju saknes – mans tēvs ir dzimis Rīgā, taču viņš nekad man nav mācījis latviešu valodu. Jūrmalā man dzīvo radi – brālēni un māsiņas. Es viņus apciemoju ik pāris gadu.

Klēra:
– Esmu iesaistījies un darbojusies vairākās programmās, kas paredzētas cilvēkiem ar mācīšanās problēmām, un tai pašā mājas lapā, kur Valdis, arī es ieraudzīju paziņojumu par iespēju pieteikties brīvprātīgajam darbam. Patiesībā meita bija tā, kas mani mudināja un teica: “Ej, dari, piesakies!” Abi esam no Hertfordšīras (Hertfordshire) reģiona, bet no dažādām pilsētām – es esmu no Hemel Hempstēdas (Hemel Hempstead), bet Valdis no Veiras (Ware). Zinām, ka pirmie latvieši dosies tieši uz Hemstedu.

– *Vai bija kādi īpaši nosacījumi piesakoties?*

Valdis:
– Bija jābūt vecākam par 50 gadiem.

Klēra:
– Un bija jābūt iepriekšējai pieredzei brīvprātīgo darbā. Pirms došanās uz Latviju mums bija septiņas latviešu valodas nodarbības, katra pa pusotrai stundai. Patiesībā Latviju zināju tikai pēc nosaukuma, ka tā ir kaut kur Ziemeļos (*smejas*). Pieteikšanās notika laikā, kad Rīgā iebruka tas lielveikala jumts...

– *Pastāstiet, ko jums šeit, Latvijā, trīs nedēļu laikā izdevās padarīt?*

Valdis:
– Mēs sākām strādāt šeit pat

mācību centrā angļu valodas nodarbībās, kas mums ļoti patika. Mācāmie bija entuziastiski un ieinteresēti. Mēs bijām pārsteigti, cik ziņoši ir latvieši, apgūstot angļu valodu, un ļoti novērtēja to, ka radusies iespēja runāt ar kādu no Anglijas.

Klēra:
– Mēs kursantiem pagatavojām istu angļu tēju, savukārt viņi atnesa daudz kūciņu, citu saldu.

Valdis:
– Pēc tam devāmies uz Jaunpili, vēl citām vietām, kur «Zinātne» piedāvā angļu valodas kursus. Vēl pabijām Dzīvajā skolā. Tā ir cita veida skola, un mēs tur pavadījām trīs ritus, sarunājoties ar dažāda vecuma bērniem, kuri mums uzdeva daudz un dažādus jautājumus bez kautrēšanās un, protams, angļiski. Bijām arī Zantes ģimenes krīžu centrā. Tur galvenokārt ar bērniem spēlējām spēles, runājām ar darbiniekiem. Vēl mēs devāmies arī uz Jaunmoku pili, kur pavadījām skaistu laiku. Brīnišķīga apkārtnē, kurā savu fizisko spēku pielietojām arī mēs – palīdzējām sakopt apkārtni.

Klēra:
– Pārsteigti bijām par to, cik ļoti daudz pils darbinieki mums veltīja laiku – gan sarunās, gan izrādot un stāstot par pili. Starp citu, Jaunmoku pils direktore Gunta Laursonsone būs viena no brīvprātīgajām, kura jūnijā brauks pie mums uz Angliju; būšu priecīga viņu atkal satikt. Vēl apmeklējām muzejus Zantē – ugunsdzēsības un Kurzemes cietokšņa muzeju. Tas bija izcils! Šī vieta noteikti paliks atmiņā.

Francūziete un latvietis – no Anglijas

Klēra:
– Latvijā es pasniedzu pāris franču valodas nodarbības. Bija četras nodarbības ar divām

Anglijas francūziete Klēra Beitona un Anglijas latvietis Valdis Belinis

jaunietēm, kuras ārkārtīgi cītīgi mācās franciski; viņas bija pusgadu braukušas uz Rīgu, kur divreiz nedēļā apmeklēja valodas kursus. Un pats galvenais – nevis darba dēļ, bet gan pašas sevis dēļ. Viņas ir mērķtiecīgas un bija ļoti priecīgas, ka var pajautāt jautājumus un praktizēties, jo es esmu francūziete.

– *Tātad patiesībā esat francūziete Anglijā? Kā tas gadījies?*

– Francijā mācījos angļu valodu saviem spēkiem, taču secināju, ka manā dzimtajā valstī šo valodu nekādi neizmantoju. Radās iespēja dzīvot doties uz Angliju uz diviem gadiem, kas nu jau kļuvuši par... 25 gadiem... Mana angļu valoda ir uzlabojusies, ko vairs nevaru teikt par savu franču valodu (*smejas*).

Jaunvārdus vairs nezinu.

– *Franču valodas gramatika ir grūta, turpretī angļu ir salīdzinoši vienkārša.*

Valdis:
– Latviešu gramatika ir grūta!

Klēra:
– Turpretī ir liela atšķirība starp angļu valodas rakstību un izrunu, latviešu valodā – kā raksta, tā runā.

Valdis:
– Interesantu laiku pavadījām Tukuma Mākslas muzejā, kur palīdzējām palabot brošūras angļu un franču valodā. Tādā veidā daudz ko uzzinājām par Tukuma vēsturi. Aizraujošas šķita Sibīrijā rakstītās vēstules uz bērza tās. Šī noteikti bija vieta, kur par Tukummu uzzināt teju visu iespējamo. Iespējams, šis muzejs paliks atmiņā

kā labākā daļa no ceļojuma. Mēs sajūtām, ka darām lietderīgu darbu un mūsu palīdzība tiešām bija gan nepieciešama, gan vērtīga.

Klēra:
– Muzejs mūs pat aicināja atkārtoti pie viņiem atbraukt.

– *Vai kļūdu bija daudz?*

Klēra:
– Franču valodā ne, angļu valodā gan – daudz amerikānismu, bieži izmantota amerikāņu terminoloģija.

Valdis:
– Ir liela atšķirība starp britu un amerikāņu angļu valodu. Tāpat angļu valodas apguve atšķiras, vai to apgūst te, Latvijā, vai, piemēram, Anglijā. It sevišķi, ja tulkojot jāpieķeras klāt kādām noteiktām sfērām.

Klēra:
– Mums ļoti patika strādāt gan ar bērniem, gan pieaugušajiem. Itin visi bija laipni un labprāt parunājās ar “istenajiem angļiem” (*smejas*).

Jāteic, ka tad, kad es Anglijā runāju angļiski, viņi paši nemaz manu franču akcentu “neatkož”, taču, kolīdz sāku runāt angļiski Latvijā, man teju ikvienā vietā, kur pabijām, vaicāja, vai man nav kāda saistība ar frančiem...

– *Kā jums šķiet, cik valodu cilvēkam būtu jāzina?*

Klēra:
– Angļu valoda noteikti. Ķīniešu, spāņu.

Valdis:
– Ja prot angļu, franču un vācu valodu, starptautiskā līmenī tas ir pietiekami. Latviešiem sanāk krievu, angļu vai vācu valoda. Ar trīs vajadzētu pietikt.

Klēra:
– Anglijā franču valoda ir kā pirmā svešvaloda, spāņu – kā otrā. Bet diemžēl skolotāji nav pietiekami ziņoši, to izruna ir slikti. Vidusskolā savai meitai es laboju viņas skolotājas pierakstus. Ja vēl ņem vērā, ka franču valoda kaut kādā veidā kļuvusi par šo pasniedzēju specialitāti...

Valdis:
– Par valodām runājot, es personīgi nesaprotu nevienu vārdu, ko runā skoti...

– *Kāda bija jūsu latviešu valodas mācīšanās?*

Valdis:
– Tikai tagad pēc trīs nedēļām es sāku saprast, ko latvieši savā starpā runā. Bet pats gan runāt nemēģinu. Atsevišķus vārdus, frāzes – jā. (Abi nodemonstrēja savas latviešu valodas prasmes; arī homogrāfa/homofona “zāle” nozīmes.)

Klēra:
– Es jau vairs daudz ko neatceros no tā, ko mums mācīja. Bet, kad mācījos angļu valodu Francijā un pēc tam ieradās Anglijā, – man bija tieši tāpat. Domāju, ka pēc atgriešanās mājās es ar daudz lielāku interesi atvērsu savu latviešu valodas grāmatu.

FOTO - Jānis Vīriņš